

JUSTITSMINISTERIET

Retsplejerådet

Dato: 27. juni 2012
Dok.: 473067

Retsplejerådets udtalelse om betænkning om revision af reglerne om forkyndelse

1. Justitsministeriets anmodning om en udtalelse

Justitsministeriets brev af 9. november 2011 er sålydende:

”Ved kommissorium af 13. november 2009 nedsatte Justitsministeriet Arbejdsgruppen om revision af reglerne om forkyndelse, som fik til opgave at gennemgå regler og praksis vedrørende forkyndelse samt at vurdere, hvordan forkyndelser kan gennemføres mere effektivt under hensyntagen til retssikkerheden og formålet.

Arbejdsgruppen har i dag afgivet betænkning nr. 1528/2011 om revision af reglerne om forkyndelse til justitsministeren.

Til brug for Justitsministeriets videre overvejelser skal ministeriet i overensstemmelse med arbejdsgruppens kommissorium anmode Retsplejerådet om en udtalelse om arbejdsgruppens forslag.

Vedlagt er arbejdsgruppens kommissorium og betænkning nr. 1528/2011 om revision af reglerne om forkyndelse.”

2. Retsplejerådets sammensætning

Retsplejerådet havde ved afgivelsen af denne udtalelse følgende sammensætning:

Kontorchef Dan Bjerring
Landsretspræsident Bjarne Christensen (formand)
Politidirektør Kim Christiansen
Advokat Karen Dyekjær
Landsdommer Michael Kistrup
Retspræsident Henrik Linde

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Professor, lic. jur. Gorm Toftegaard Nielsen
Dommerfuldmægtig Marie Kathrine Rosenkilde Nielsen
Landsdommer Ole Græsbøll Olesen
Advokat Jens Rostock-Jensen
Statsadvokat Jens Røn
Professor, dr. jur. Eva Smith
Professor, dr. jur. Erik Werlauff
Udviklingschef Joy Winter

Ved indledningen af arbejdet var kontorchef Mette Undall-Behrend medlem af Retsplejerådet. Hun blev afløst af kontorchef Dan Bjerring den 1. februar 2012.

Den 1. marts 2012 blev retsassessor Mai Ahlberg afløst af dommerfuldmægtig Marie Kathrine Rosenkilde Nielsen.

Den 15. marts 2012 blev landsdommer Olaf Tingleff afløst af landsdommer Ole Græsbøll Olesen.

Som sekretær for rådet har fungeret fuldmægtig Stine Tolstrup Christensen.

3. Retsplejerådets indledende bemærkninger og overvejelser

Retsplejerådet har behandlet udtalelsen i 4 møder.

Retsplejerådet finder indledningsvis anledning til at bemærke, at kontorchef Mette Undall-Behrend og udviklingschef Joy Winter har været medlemmer af arbejdsgruppen.

Det fremgår af arbejdsgruppens kommissorium, at arbejdsgruppen på grundlag af en gennemgang af regler og praksis vedrørende forkyndelse skal vurdere, hvordan forkyndelser kan gennemføres mere effektivt under hensyntagen til retssikkerheden og formålet. Det fremgår endvidere af arbejdsgruppens kommissorium, at baggrunden for nedsættelsen af arbejdsgruppen er, at der i dag anvendes betydelige ressourcer ved retterne og hos politiet på at få forkyndt indkaldelser mv. i både civile sager og straffesager, og at det jævnligt forekommer, at manglende rettidig forkyndelse medfører omberammelser og udsættelser af retsmøder.

Retsplejerådet er enig i, at der er behov for at se nærmere på, hvordan forkyndelser kan gøres mere effektive, således at omberammelser og udsættelser af retsmøder i muligt omfang kan undgås eller begrænses. En mere effektiv forkyndelse vil ikke blot have betydning for afviklingen af den konkrete sag. Omberammelse eller udsættelse af den konkrete sag vil ofte få negativ indflydelse på afviklingen af andre sager, hvis berammelse må skubbes tilsvarende. Omberammelse eller udsættelse af den konkrete sag vil endvidere ofte betyde en mere omkostningstung og besværlig sagsafvikling, fordi bl.a. parter, advokater, vidner og lægdommere (i straffesager) vil skulle møde flere gange til sagens afvikling. En mere effektiv forkyndelse vil derfor kunne få en generel positiv betydning for retternes samlede sagsafvikling og dermed bidrage til generelt kortere sagsbehandlingstider.

Hensynet til en mere effektiv forkyndelse kan imidlertid ikke stå alene. Retsplejerådet er således også enig i, at en nærmere afvejning mellem hensynet til en mere effektiv forkyndelse og hensynet til retssikkerheden er af afgørende betydning ved overvejelser om ændrede regler om forkyndelse. Ved sin gennemgang af forslagene i betænkningen har rådet derfor særligt overvejet, om forslagene yder en tilstrækkelig grad af sikkerhed for, at relevante meddelelser fra retten forkyndes på en retssikkerhedsmæssigt betryggende måde, og om forslagene samtidig varetager et effektiviseringshensyn.

Retsplejerådet har ved sin gennemgang af betænkningen taget udgangspunkt i betænkningens lovudkast og udkast til bekendtgørelse om forkyndelse (betænkningen side 133 ff).

Retsplejerådet finder navnlig anledning til at fremdrage følgende:

4. Retsplejerådets bemærkninger til lovudkastet mv.

4.1. Meddelelser og forkyndelser (lovudkastets § 1, nr. 3)

Arbejdsgruppen har foreslået, at overskriften til retsplejelovens kapitel 17 ændres til ”Meddelelser og forkyndelser”. I bemærkningerne til lovudkastets § 1, nr. 3, (titlen på retsplejelovens kapitel 17 og retsplejelovens §§ 153 og 154) har arbejdsgruppen bl.a. anført, at der må sondres mellem meddelelser og forkyndelser, og at dette bør afspejles i retsplejeloven

Arbejdsgruppen har endvidere foreslået, at den tidligere § 154 af systematiske grunde flyttes til § 153, som indleder kapitel 17.

Det følger af arbejdsgruppens forslag til en ny § 154, at forkyndelse skal foregå efter reglerne i §§ 155-165, når en meddelelse efter retsplejeloven skal forkyndes. I bemærkningerne hertil anføres bl.a., at det bør fremgå af de enkelte bestemmelser, som foreskriver, at der skal gives meddelelse, om meddelelsen skal forkyndes, således at kapitel 17 alene indeholder regler om, hvorledes forkyndelse skal ske. Arbejdsgruppen har i øvrigt i betænkningen, side 67, anført, at gennemførelse af forslagene forudsætter, at der forinden fremsættelse af lovforslag kan findes ressourcer til at foretage en gennemgang af retsplejelovens regler om meddelelser samt af en række andre love, der indeholder bestemmelser om meddelelser, med henblik på at tage stilling til, om de enkelte bestemmelser bør indeholde et krav om, at meddelelsen skal forkyndes.

Retsplejerådet kan tilslutte sig den foreslåede systematik.

Retsplejerådet er således enig i, at der fortsat er anledning til at sondre mellem meddelelser, der skal forkyndes, og meddelelser, der ikke skal forkyndes. Af særlig betydning for denne sondring er bestemmelsen i arbejdsgruppens forslag til retsplejelovens § 153, hvorefter meddelelser fra retten gives på den måde, som rettens formand bestemmer, medmindre loven indeholder anden forskrift herom. Den foreslåede bestemmelse svarer til den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 154, stk. 1. Det kan overvejes at tydeliggøre denne sondring ved i stedet at affatte overskriften til kapitel 17 således: "Meddelelser og forkyndelse af meddelelser".

Retsplejerådet har samtidig noteret sig arbejdsgruppens bemærkning om, at arbejdsgruppens forslag til §§ 153 og 154 forudsætter, at der foretages en samlet gennemgang af, hvilke meddelelser, der skal forkyndes. Retsplejerådet har ikke anset det for sin opgave at foretage en sådan gennemgang, og rådet har i øvrigt ikke bemærkninger i anledning af arbejdsgruppens overvejelser om pligt til forkyndelse i betænkningens kapitel 7.1.

4.2. Digital forkyndelse (lovudkastets § 1, nr. 4-6)

Det bemærkes indledningsvis, at der – som nærmere omtalt nedenfor under afsnit 4.2.3 – efter afslutningen af arbejdsgruppens arbejde er fremsat et forslag til lov om Offentlig Digital Post¹. Lovforslaget blev vedtaget den 6. juni 2012. Loven kan på sigt give anledning til nærmere overvejelser om en mere vidtgående adgang til digital forkyndelse end de forslag, som er

¹ Lovforslag nr. L 160 (Folketinget 2011-2012), som er fremsat den 13. april 2012.

fremført i betænkningen. I det følgende forholder Retsplejerådet sig i første række til arbejdsgruppens forslag til digital forkyndelse.

4.2.1 Retsplejelovens regler om digital forkyndelse

Retsplejelovens regler om digital forkyndelse blev indsat ved lov nr. 447 af 9. juni 2004. Loven byggede på en redegørelse om digital kommunikation med domstolene, der blev afgivet af en arbejdsgruppe under Domstolsstyrelsen i oktober 2003. Arbejdsgruppen tog udgangspunkt i, at der må antages at gælde en generel regel om, at private personer, virksomheder mv. som udgangspunkt ikke bør kunne kontaktes af offentlige myndigheder ved digital kommunikation, medmindre den pågældende forudgående har givet et udtrykkeligt eller stiltiende samtykke. Arbejdsgruppen foreslog herefter en præcisering af retsplejelovens § 154, således at det udtrykkeligt kom til at fremgå, at der kan anvendes digital kommunikation, hvis modtageren har samtykket heri. Der henvises til lovforslagets² almindelige bemærkninger pkt. 2.5.4. Arbejdsgruppen foreslog endvidere at indføre digital forkyndelse som ny forkyndelsesform. Arbejdsgruppen fandt, at det i en situation, hvor den digitale meddelelse kun vil få retsvirkninger, hvis dens modtagelse bekræftes, er forsvarligt og nyttigt, at digital kommunikation kan anvendes, selv om der ikke på forhånd foreligger et samtykke, jf. lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 2.6.2. Retsplejerådet, som blev bedt om en udtalelse om redegørelsen, og Justitsministeriet tilsluttede sig arbejdsgruppens forslag. Justitsministeriet anførte særligt, at der efter Justitsministeriets opfattelse også på forkyndelsesområdet burde drages fordel af mulighederne for at anvende digital kommunikation, selv om dette ville indebære, at der på dette særlige område kan ske digital kommunikation fra det offentlige til modtagere, der ikke udtrykkeligt har givet samtykke til det. Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 2.6.2.

Efter reglerne i retsplejeloven kan der således foretages digital forkyndelse, uden at modtageren har samtykket til at modtage forkyndelse på denne måde, jf. retsplejelovens § 154, stk. 2, jf. § 155, nr. 2. Digital forkyndelse sker herefter ved, at den meddelelse, der skal forkyndes, med eventuelle bilag ved digital kommunikation gøres tilgængelig for den pågældende, der samtidig anmodes om at bekræfte modtagelsen (digital forkyndelse), jf. retsplejelovens § 155, nr. 2. De nævnte bestemmelser i retsplejeloven er dog endnu ikke sat i kraft.

² Lovforslag nr. 180 af 10. marts 2004 om forslag til lov om ændring af retsplejeloven, konkursloven, dødsboskifteloven og skifteloven (Digital kommunikation i retsplejen, kendelser med begrænset sagsfremstilling, regler om vidneforvarede mv.).

Arbejdsgruppen om revision af reglerne om forkyndelse har antaget, at retsplejelovens § 154, stk. 2, alene vedrører digital kommunikation fra domstolene. Arbejdsgruppen har endvidere lagt til grund, at der gælder en generel regel om, at private personer, virksomheder mv. som udgangspunkt ikke bør kunne kontaktes af offentlige myndigheder ved digital kommunikation, medmindre den pågældende forudgående har givet et udtrykkeligt eller stiltiende samtykke. Arbejdsgruppen har herefter foreslået, at der indføres en generel hjemmel til, at der ikke kræves et forudgående samtykke til digital forkyndelse, således at også andre myndigheder end domstolene, f.eks. anklagemyndigheden og restanceinddrivelsesmyndigheden, kan foretage digital forkyndelse uden samtykke, jf. forslaget til et nyt stk. 1 i § 156 a, jf. lovudkastets § 1, nr. 5, og bemærkningerne hertil.

Arbejdsgruppen foreslår samtykkekravet til digital kommunikation opretholdt for så vidt angår meddelelser, der ikke skal forkyndes.

Retsplejerådet kan tilslutte sig arbejdsgruppens forslag, da det er hensigtsmæssigt, at forskellige myndigheders adgang til digital forkyndelse kan gennemføres på ensartet måde. Retsplejerådet bemærker i den forbindelse, at det efter reglerne i retsplejeloven er en betingelse for, at en meddelelse anses for forkyndt digitalt, at modtageren sender en bekræftelse, når meddelelsen er modtaget, jf. retsplejelovens § 156 a.

4.2.2 Forenklet digital forkyndelse

Arbejdsgruppen har herudover overvejet mulighederne for at indføre ”forenklet digital forkyndelse” som ny forkyndelsesform, da det er arbejdsgruppens opfattelse, at kravet om, at modtageren aktivt bekræfter modtagelsen, i praksis vil kunne stå i vejen for gennemførelse af digital forkyndelse.

Arbejdsgruppen har på den baggrund foreslået, at den meddelelse, der skal forkyndes, med eventuelle bilag gøres tilgængelig for den pågældende i en digital postkasse, der anvendes til sikker digital kommunikation med det offentlige, jf. forslaget til affattelsen af retsplejelovens § 155, stk. 1, nr. 3, jf. lovudkastets § 1, nr. 4. Når meddelelsen åbnes, skal der efter arbejdsgruppens forslag sendes en automatisk kvittering for, at meddelelsen er blevet åbnet, retur til myndigheden. Borgeren eller virksomheden vil efter forslaget ikke have mulighed for at fravælge, at kvitteringen bliver afsendt. Meddelelsen anses for forkyndt, hvis meddelelsen åbnes af den pågælden-

de. Forkyndelsen anses for sket den dag, den pågældende åbner meddelelsen, jf. forslaget til en ny § 156 b, jf. lovudkastets § 1, nr. 6.

Som nævnt under afsnit 4.2.1 antages der at gælde et generelt krav om, at private personer, virksomheder mv. ikke kan kontaktes af domstolene eller af andre offentlige myndigheder ved digital kommunikation, medmindre den pågældende forudgående har givet et udtrykkeligt eller stiltiende samtykke. Dette krav er fraveget for så vidt angår domstolenes digitale kommunikation ved forkyndelse. Arbejdsgruppen har på den baggrund særligt overvejet, om det generelle krav om samtykke til digital kommunikation ligeledes bør fraviges i forbindelse med forenklet digital forkyndelse.

Arbejdsgruppen har anført, at det efter arbejdsgruppens opfattelse vil være forsvarligt at fravige samtykkekravet også ved en forenklet digital forkyndelse, navnlig da meddelelsen kun får retsvirkning, hvis modtageren åbner den. Retsplejerådet har i øvrigt forstået arbejdsgruppen således, at de digitale postkasser (www.borger.dk, www.virk.dk og www.e-boks.dk) er opbygget på den måde, at den private person, virksomhed mv. skal give samtykke til at modtage digital kommunikation fra offentlige myndigheder i postkassen. På den baggrund har det ikke nogen betydning i praksis, om samtykkekravet ophæves.

Retsplejerådet kan tilslutte sig en forenklet digital forkyndelse i den form, som arbejdsgruppen har foreslået. Rådet har i den forbindelse navnlig lagt vægt på, at en meddelelse ifølge forslaget fra arbejdsgruppen først skal anses for forkyndt ved åbning af meddelelsen.

Retsplejerådet bemærker dog, at benævnelserne ”digital forkyndelse” og ”forenklet digital forkyndelse” kan lede til den misforståelse, at forenklet digital forkyndelse er en undergruppe i forhold til digital forkyndelse. Retsplejerådet bemærker endvidere, at det på baggrund af de anførte antagelser om samtykkekravet, som er lagt til grund, bør fremgå af lovteksten, at samtykkekravet er fraveget også for så vidt angår forenklet digital forkyndelse. Der henvises til arbejdsgruppens foreslåede affattelse af § 153, stk. 1, 1. pkt., hvor der alene henvises til § 156 a, stk. 1, som udelukkende vedrører ”digital forkyndelse”.

Retsplejerådet finder i øvrigt anledning til at bemærke, at der ved forenklet digital forkyndelse vil kunne opstå problemer, som ikke kendes fra de øvrige forkyndelsesformer. Således vil der ved forenklet digital forkyndelse kunne ske forkyndelse overalt i verden og derved også i en situation, hvor

den pågældende eksempelvis er bortrejst fra Danmark i en periode, uden at retten er bekendt hermed. Retsplejerådet forudsætter, at domstolene i sådanne tilfælde – inden for rammerne af de gældende bestemmelser på området – anlægger en lempelig vurdering ved anmodninger om udsættelse af sagen, når det er åbenbart, at vedkommende ikke har praktisk mulighed for at komme til stede i retten, ligesom en lempelig vurdering efter omstændighederne bør være nærliggende, når der opstår spørgsmål, om en udeblivelse i sådanne tilfælde har haft karakter af lovligt forfald. Retsplejerådet forudsætter endvidere, at domstolene på tilsvarende måde efter omstændighederne anlægger en lempelig vurdering ved indgivelse af anmodning om genoptagelse af en sag efter retsplejelovens § 367, stk. 1, 2. pkt.

Der kan også peges på, at det ikke i forbindelse med forenklet digital forkyndelse kan konstateres, hvem der har åbnet meddelelsen. En person vil f.eks. kunne have givet andre adgang til at åbne sin digitale postkasse, og hvor det derfor ikke i forbindelse med forkyndelsen kan konstateres, hvem der har åbnet meddelelsen. Det kan i øvrigt overvejes at slette betingelserne om, at meddelelsen skal åbnes af ”den pågældende”, og at meddelelsen anses for forkyndt, når ”den pågældende” åbner meddelelsen, jf. forslaget til affattelsen af § 156 b, jf. lovudkastets § 1 nr. 6, da det efter Retsplejerådets opfattelse er den pågældendes eget ansvar, hvem den pågældende måtte give adgang til den digitale postkasse.

Disse særlige problemstillinger ændrer ikke ved, at rådet kan tiltræde den foreslåede forkyndelsesform, hvilket også skal ses i lyset af, at der efter gældende ret er forkyndelsesformer, hvor der kan ske forkyndelse for andre personer end den person, meddelelsen angår. Der er således allerede i dag ikke i alle tilfælde af forkyndelse sikkerhed for, at den person, meddelelsen angår, er vidende om, at meddelelsen er blevet forkyndt.

Det kan i tilknytning til forslaget om forenklet digital forkyndelse overvejes, om det tydeligt bør fremgå f.eks. øverst i meddelelsen, at denne anses for forkyndt på det tidspunkt, hvor den blev åbnet. Herved gøres den, der skal forkyndes for, opmærksom på, at den pågældende bør forholde sig til indholdet af meddelelsen, og at denne har retsvirkning, når den er blevet åbnet.

Herudover bemærker Retsplejerådet, at der efter rådets opfattelse vil være en mindre gruppe af borgere, som det også efter denne model kan være vanskeligt at forkynde for, men at forslaget på den anden side generelt må antages at ville fungere hensigtsmæssigt i hovedparten af forkyndelsestil-

fældene. Det må således efter rådets opfattelse antages, at ganske mange vil foretrække en forenklet digital forkyndelse frem for en mere traditionel forkyndelse ved stævningsmand.

Retsplejerådet bemærker endelig, at de digitale postkasser, som de er konstrueret i dag, indebærer, at borgeren selv (aktivt) skal vælge, hvilke myndigheder borgeren ønsker at modtage digitale meddelelser fra. Navnlig i forhold til forslaget om forenklet digital forkyndelse kan det overvejes, om det er hensigtsmæssigt, at borgeren på denne måde i realiteten selv kan afgøre, om der kan forkyndes digitalt for den pågældende. I lyset af den generelle udvikling mod obligatorisk tilslutning til de digitale postkasser, har Retsplejerådet imidlertid ikke fundet anledning til nærmere at overveje en løsning på dette spørgsmål, jf. i det hele overvejelserne i afsnit 4.2.3 nedenfor.

4.2.3 Afsluttende generelle bemærkninger om digital forkyndelse mv.

Retsplejerådet bemærker, at retsplejelovens regler om digital forkyndelse i praksis må forventes at få mindre betydning i det omfang, forkyndelse kan gennemføres som forenklet digital forkyndelse, dvs. i de tilfælde hvor borgeren har en e-boks el.lign.

Ud fra en mere generel betragtning bemærker Retsplejerådet, at digital forkyndelse indebærer, at sagens bilag sendes elektronisk til de personer, der skal ske forkyndelse for, og at det herved er nemmere at mangfoldiggøre sagen for andre, f.eks. på sociale medier som facebook, end i de tilfælde hvor sagens bilag modtages i fysisk form. Det kan derfor overvejes at indsætte en standardtekst i de forkyndte meddelelser om, at meddelelsen med bilag kan indeholde materiale, der ikke må offentliggøres, jf. navnlig lov om behandling af personoplysninger.

Endvidere må det selvsagt i alle sager overvejes, om der er helt særlige forhold, der gør, at digital forkyndelse ikke er den rette forkyndelsesform i den konkrete sag.

Retsplejerådet finder endvidere mere generelt anledning til at bemærke, at den generelle udvikling af digital kommunikation med det offentlige er nået til et nyt stadium med den netop vedtagne lov nr. 528 af 11. juni 2012 om Offentlig Digital Post. Domstolene er ikke omfattet af denne lov. I denne sammenhæng er der dog alligevel grund til at bemærke, at fysiske personer, der er 15 år eller derover, med bopæl eller fast ophold i Danmark

samt juridiske enheder med CVR-nummer skal tilsluttes Offentlig Digital Post, medmindre personen eller den juridiske enhed fritages for obligatorisk tilslutning, jf. lovens § 3, stk. 1 og 2. Meddelelser, der sendes under anvendelse af Offentlig Digital Post, anses for at være kommet frem på det tidspunkt, hvor meddelelsen er tilgængelig for adressaten i postløsningen, jf. lovens § 10, nr. 1. Det fremgår af lovbemærkningerne til ikrafttrædelsesbestemmelsen (lovens § 12), at det er hensigten, at obligatorisk tilslutning for fysiske personer træder i kraft den 1. november 2014, og at der skal ske obligatorisk tilslutning for juridiske enheder i løbet af 2013.

Lov om Offentlig Digital Post indebærer som nævnt, at det inden for en kortere årrække skal være hovedreglen, at kommunikation med offentlige myndigheder foregår digitalt, og at meddelelser, der sendes under anvendelse af Offentlig Digital Post, skal have retsvirkning allerede fra det tidspunkt, hvor meddelelsen er tilgængelig i postløsningen.

I lyset af den generelle udvikling på området for digital kommunikation med offentlige myndigheder, vil det, i al fald når brugen af den nye digitale postkasse til obligatorisk digital kommunikation med offentlige myndigheder er indarbejdet, være nærliggende at overveje, om digital forkyndelse kan føres et skridt videre, f.eks. således at det for forkyndelse er tilstrækkeligt, at meddelelsen er tilgængelig i den digitale postkasse. Det vil i denne sammenhæng føre for vidt at foretage en nærmere gennemgang af mulighederne for en sådan forkyndelsesform. Retsplejerådet bemærker dog, at der i forbindelse med overvejelser herom bl.a. bør ses på, hvordan man skal forholde sig til eventuelle tekniske problemer med adgangen til den digitale postkasse (systemnedbrud mv.).

4.3. Telefonforkyndelse (lovudkastets § 1, nr. 4 og 6)

Et flertal i arbejdsgruppen har foreslået, at forkyndelse pr. telefon indføres som ny forkyndelsesform.

Efter forslaget gennemføres telefonforkyndelse ved, at oplysning om den meddelelse, der skal forkyndes, med eventuelle bilag telefonisk gives den pågældende, der forinden eller efterfølgende får tilsendt eller overdraget dokumentet, jf. forslaget til affattelse af § 155, stk. 1, nr. 6, jf. lovudkastets § 1, nr. 4. Den pågældende kan kræve, at dokumentet i sin helhed læses op i forbindelse med telefonsamtalen. Hvis den pågældende ikke modtager dokumentet, er det hans eller hendes eget ansvar at bede om genfremsendelse. Alternativt kan det aftales, at den pågældende selv skal afhente do-

kumentet hos myndighederne, jf. bemærkningerne til lovudkastets § 1, nr. 6.

Meddelelsen anses for forkyndt, hvis personen vedkender sig at være den person, der skal ske forkyndelse for, og personen må antages at have forstået telefonsamtalen. Forkyndelsen anses for sket den dag, meddelelsen telefonisk gives den pågældende, jf. forslaget til affattelse af § 156 c, jf. lovudkastets § 1, nr. 6. Telefonforkyndelse skal efter forslaget alene kunne foretages over for den pågældende modtager af forkyndelsen personligt, jf. bemærkningerne til bestemmelsen.

Det er i bemærkningerne til bestemmelsen endvidere forudsat, at der som udgangspunkt kan ske telefonforkyndelse af alle typer dokumenter, og at det skal være op til myndigheden at vurdere, om et konkret dokument er velegnet til telefonforkyndelse. Som eksempler på dokumenter, der vil være særligt velegnede til at være genstand for telefonisk forkyndelse, er nævnt indkaldelser, betalingspåkrav, konkursbegæringer og retsmødebegæringer. Stævninger i civile sager og anklageskrifter er nævnt som eksempler på dokumenter, der konkret kan være for omfattende og komplicerede til at være egnede til telefonisk forkyndelse.

Retsplejerådet er enig i arbejdsgruppens flertals vurdering af, at der med udbredelsen af mobiltelefoner vil kunne være en *effektiviseringsmæssig* gevinst ved at give adgang til telefonforkyndelse. Efter rådets opfattelse vil den effektiviseringsmæssige gevinst navnlig bestå i, at den pågældende i princippet kan søges truffet uanset tid og sted, jf. dog bekendtgørelsesudkastets § 14. Der kan endvidere peges på, at stævningsmanden ikke risikerer at skulle køre forgæves, men blot ringe forgæves. Den, der skal forkynde en meddelelse, kan således gøre dette fra sit kontor eller fra sin bopæl. Forkyndelsesformen er særligt nærliggende i forhold til borgere, som det vil være uproblematisk at forkynde for. Men herudover åbner denne forkyndelsesform også op for en nemmere adgang til at foretage forkyndelse for en gruppe borgere, som det ellers kan være vanskeligt at træffe på en bestemt adresse, og som det heller ikke vil være nemt at foretage digital forkyndelse for i den form, som er foreslået af arbejdsgruppen.

Retsplejerådet finder, at der endvidere vil kunne være en effektiviseringsmæssig gevinst i, at telefonforkyndelse kan foretages af rettens personale inden for almindelig kontortid. Derimod ligger der efter Retsplejerådets opfattelse ikke entydigt en større effektiviseringsmæssig gevinst i, at telefonforkyndelse vil kunne foretages uden for almindelig kontortid, da de

opfølgende sagsbehandlingsskridt bl.a. i forbindelse med eftersendelse af dokumentet vil være mere omstændelige, navnlig hvis det er en stævningsmand, der foretager forkyndelsen.

Uanset om forkyndelse sker i eller uden for almindelig kontortid må det kræve en stram styring af sagsgangen i den enkelte sag for at forkyndelse og eftersendelse af dokumenterne sker umiddelbart efter hinanden. Dette gælder især, hvor det er en stævningsmand, der foretager forkyndelsen, da dette kræver en umiddelbar koordinering mellem stævningsmanden og retten.

Efter Retsplejerådets opfattelse frembyder telefonforkyndelse dog navnlig en række *retssikkerhedsmæssige* udfordringer.

Retsplejerådet finder for det første anledning til at pege på, at der kan være et problem i forhold til identifikation af modtageren. Herudover kan det være vanskeligt i de konkrete tilfælde at afgøre, om et dokument i en given sag er velegnet til telefonforkyndelse, herunder om den forkyndte meddelelse vil kunne være fremme i rimelig tid før retsmødet, jf. oplysningen i betænkningen side 103 om, at der er en eftersendelsestid med B-post på op til 5 dage. Det kan ligeledes være problematisk at vurdere, om den pågældende har forstået samtalen, dvs. at den pågældende har forstået, at der er tale om en forkyndelse og ikke en telefonisk orientering om, at der vil ske forkyndelse. Dette gælder efter Retsplejerådets opfattelse ikke kun i de tilfælde, hvor der kan være sprogmæssige barrierer, men også mere generelt, idet den pågældende kan blive ringet op under mere eller mindre ugunstige og distraherende forhold, f.eks. under en indkøbstur, hvilket også kan forstyrre en klar kommunikation. Det kan på den anden side dog også anføres, at telefonforkyndelse er en skånsom måde at forkynde på, da ingen kan følge med i, hvem der ringer, medmindre den pågældende har overladt sin telefon til andre.

Det forhold, at dokumentet eftersendes med posten, imødegår efter Retsplejerådets opfattelse til en vis grad de ovenfor nævnte indvendinger. Retsplejerådet bemærker dog samtidig, at der kan være en vis risiko for, at den pågældende glemmer at følge op på, om dokumentet senere kommer frem. Det er efter rådets opfattelse ikke utænkeligt, at den pågældende blot hæfter sig ved, at dokumentet vil blive eftersendt med posten, og ikke så meget ved, at den pågældende selv har ansvaret for at bede om genfremsendelse, hvis dokumentet udebliver. En eftersendelsestid med B-post på op til 5 dage, jf. oplysningerne i betænkningen side 103, er efter Retspleje-

rådets opfattelse med til at forstærke denne risiko. Det bemærkes samtidig, at der på den anden side heller ikke efter de nuværende forkyndelsesformer altid er sikkerhed for, at en forkyndt meddelelse kommer frem til rette vedkommende.

Retsplejerådet bemærker, at det til en vis grad kan afbøde nogle af betænkelighederne ved telefonforkyndelse, hvis telefonsamtalen kombineres med en ordning om efterfølgende bekræftelse på sms. En model for en sådan ordning kan f.eks. bestå i, at der efter samtalen sendes en sms til den pågældende om, at telefonsamtalen har fundet sted, at der ved samtalen er sket forkyndelse af en meddelelse fra retten, og at det dokument, der er blevet forkyndt, bliver eftersendt, og at den pågældende selv har ansvar for at følge op på, om dokumentet efterfølgende bliver modtaget. Retsplejerådet bemærker dog samtidig, at dette ikke eliminerer identifikationsproblematikken. Samtidig kræver sms-kommunikation samtykke fra modtageren. Dette samtykke kan enten være givet via NemSMS-ordningen på www.borger.dk eller www.virk.dk eller indhentes under selve telefonforkyndelsen, jf. det af arbejdsgruppen anførte i betænkningen side 115 ff. Sms-ordningen kræver selvsagt, at den pågældende er i besiddelse af en mobiltelefon og ikke udelukkende fastnettelefon. Ved forkyndelse på fastnettelefon kan modellen kombineres med en efterfølgende brevbekræftelse til den adresse, hvortil fastnettelefonen er knyttet.

Det kan efter Retsplejerådets opfattelse herudover være hensigtsmæssigt, hvis retterne mv. senere og i lyset af de indhentede erfaringer nærmere overvejer, om det vil være hensigtsmæssigt i praksis at afgrænse området for telefonforkyndelse, således at der ikke i hver enkelt sag skal foretages en nærmere vurdering af, om sagen efter sin art er velegnet til telefonforkyndelse. Herudover vil det inden for den enkelte sagstype også afhænge af, hvem der skal forkyndes for, om telefonforkyndelse er velegnet. Således vil det formentlig ofte – uanset sagens materielle kompleksitet – være ubetænkeligt at foretage telefonforkyndelse for et vidne.

Sammenfattende er Retsplejerådet af den opfattelse, at telefonforkyndelse anvendt med den fornødne forsigtighed kan være et supplement til andre forkyndelsesformer, men at arbejdsgruppens forslag bør suppleres med en bekræftelsesordning på sms, og at det i øvrigt kan være hensigtsmæssigt at overveje at afgrænse området for telefonforkyndelse. I det omfang telefonforkyndelse sker på en fastnettelefon kan modellen suppleres med en efterfølgende bekræftelse pr. brev.

Retsplejerådet bemærker i øvrigt, at hvis det erfaringsmæssigt skulle vise sig, at der ofte opstår spørgsmål om, hvad der er blevet sagt under telefonsamtalerne, kan der på sigt være behov for at se på, om det vil være nødvendigt at optage samtalerne.

4.4. Påmindelser pr. sms eller e-mail

Arbejdsgruppen har anbefalet, at der etableres mulighed for at fremsende påmindelser om kommende retsmøder pr. sms eller e-mail. Det fremgår af betænkningen, at det er Justitsministeriets opfattelse, at reglen om samtykkekrav ved digital kommunikation fra domstolene også gælder henvendelser på sms. Et sådant samtykke kan være givet ved borgerens tilmelding til en digital postkasse, eller borgeren kan have givet sit samtykke i forbindelse med en telefonforkyndelse. Arbejdsgruppen har overvejet, men ikke fundet anledning til at foreslå, at der skabes hjemmel til, at domstole og politi kan sende en påmindelse pr. sms eller e-mail om retsmødedato til en borger, uden at den pågældende har givet samtykke dertil.

Retsplejerådet finder, at arbejdsgruppens anbefalinger om påmindelser om retsmøder pr. sms eller e-mail, herunder anbefalingerne om, at meddelelsens indhold begrænses til ikke-fortrolige oplysninger, er helt ubetænkelige og kan derfor tilslutte sig forslaget. Arbejdsgruppen har som nævnt lagt til grund, at der også gælder et krav om samtykke ved henvendelser (påmindelser) på sms. Rådet anbefaler, at der, såfremt denne opfattelse lægges til grund, skabes lovhjemmel til, at påmindelser kan fremsendes uden samtykke.

Retsplejerådet bemærker, at forslaget om en påmindelsesordning må forventes at bidrage til færre udeblivelser og udsættelser af retsmøder. Forslaget må også forventes at medvirke til, at forkyndelse søges gennemført på et tidligere tidspunkt, end det i praksis ofte sker i dag, f.eks. umiddelbart efter rettens fastsættelse af dato for retsmøde, uagtet at retsmødet på dette tidspunkt ligger et stykke ude i fremtiden. Det sidste vil betyde, at forslaget i sig selv vil kunne bidrage til en reduktion i antallet af ombemælinger, der i dag er begrundet i, at man ikke har kunnet nå at forkynde rettidigt. Forslaget vil navnlig have effekt, hvor en påmindelse kan afsendes automatisk, men vil også kunne have en effektiviseringsmæssig gevinst, selvom påmindelsen i konkrete tilfælde måtte skulle afsendes manuelt.

4.5. Beskikkelse til at foretage stævningsmandsforkyndelser mv. (lovudkastets § 1, nr. 1, 2 og 12)

Lovudkastets § 1, nr. 1 og 2 (retsplejelovens §§ 57, 58 og 67) indeholder arbejdsgruppens forslag dels til ændring af de gældende regler om, hvem der har kompetence til at foretage stævningsmandsforkyndelser, dels til regler om, hvem der har kompetence til at foretage telefonforkyndelse. Arbejdsgruppen har foreslået, at §§ 57 og 58 struktureres på den måde, at § 57 alene indeholder regler for stævningsmænd, og at § 58 alene indeholder regler for polititjenestemænd, sognefogeder og andre personer, der beskikkes til at foretage forkyndelser.

For så vidt angår arbejdsgruppens forslag vedrørende stævningsmandsforkyndelse er der i vidt omfang tale om videreførelse af den gældende retstilstand og sproglige moderniseringer.

Det foreslås samtidig, at bestemmelsernes anvendelsesområde udvides til også at omfatte telefonforkyndelse, jf. bemærkningerne til lovudkastet. Telefonforkyndelse kan efter forslaget således foretages af stævningsmænd, ansatte ved retten, polititjenestemænd og sognefogeder, ligesom politidirektøren kan beskikke ansatte i politikredsen til at foretage telefonforkyndelser. Forslaget til § 58, stk. 5, giver endvidere restanceinddrivelsesmyndighedens ledelse adgang til at beskikke ansatte i restanceinddrivelsesmyndigheden til at foretage telefonforkyndelse i sager omfattet af lov om fremgangsmåden ved inddrivelse af skatter og afgifter mv. Derimod gælder en beskikkelse af ansatte i kriminalforsorgen, jf. forslaget til § 58, stk. 4, alene til at foretage personlige (stævningsmands)forkyndelser i kriminalforsorgens institutioner.

I lovudkastets § 1, nr. 12, (retsplejelovens § 165, stk. 1, 2. pkt.) har arbejdsgruppen foreslået at præcisere, at Domstolsstyrelsen fastsætter regler om vederlag og befodringsgodtgørelse til stævningsmænd, da personer, der foretager forkyndelser som led i deres almindelige tjeneste, ikke modtager vederlag herfor. Som konsekvens heraf er det foreslået at ophæve retsplejelovens § 165, stk. 3, hvorefter polititjenestemænd ikke har krav på vederlag for forkyndelse i straffesager.

Retsplejerådet har ikke bemærkninger til disse forslag. Det understreges herved, at det som nævnt i afsnit 4.3 senere og i lyset af de indhentede erfaringer kan være hensigtsmæssigt at overveje at afgrænse området for telefonforkyndelse. Overvejelserne herom vil tillige kunne få betydning for

kredsen af personer, der bør bemyndiges til at foretage sådanne forkyndelser.

4.6. Adressater og forkyndelsessted ved postforkyndelse og stævningsmandsforkyndelse (lovudkastets § 1, nr. 7)

I lovudkastets § 1, nr. 7, har arbejdsgruppen foreslået en ny bestemmelse om, at der kan ske *forkyndelse for ledelse eller personale på en institution eller et hospital*, hvor den pågældende er bosat eller midlertidigt opholder sig, medmindre ledelsen eller personalet oplyser, at den pågældende ikke længere opholder sig på stedet (retsplejelovens § 157, stk. 1, nr. 2, litra b). Det fremgår af bemærkningerne, at der til dels er tale om en lovfæstelse af retspraksis. Ved ”institutioner” skal ifølge bemærkningerne forstås f.eks. behandlingssteder, herberg, krisecentre og asylcentre. Det forudsættes i bemærkningerne, at kravet om bosættelse eller midlertidigt ophold på institutionen mv., indebærer, at den pågældende også skal overnatte på stedet, og at det således ikke er tilstrækkeligt, at den pågældende modtager ambulante behandling. Det forudsættes endvidere, at forkyndelse så vidt muligt foretages for ledelsen og ellers personale, der beskæftiger sig med sagsbehandling mv. og pleje på stedet i modsætning til f.eks. personale, der beskæftiger sig med vedligeholdelse mv. af de fysiske rammer. Det fremgår endvidere af bemærkningerne, at ledelsen eller personalet ikke vil kunne blive tilpligtet at erstatte omkostninger efter reglen i retsplejelovens § 157, stk. 4, hvis ledelsen eller personalet nægter at modtage forkyndelse vedrørende en person, der ikke længere opholder sig på stedet.

Retsplejerådet kan som udgangspunkt tilslutte sig arbejdsgruppens forslag. Retsplejerådet finder dog samtidig anledning til at fremhæve, at forkyndelse generelt set alene bør finde sted, hvis den valgte forkyndelsesform i det konkrete tilfælde må anses for retssikkerhedsmæssig ubetænkelig. Særligt på herberger o.lign. vil der være en risiko for, at den pågældende ikke vender tilbage, uanset at den pågældende har givet udtryk herfor over for ledelsen eller personalet på herberget mv. Retsplejerådet foreslår derfor, at ledelse eller personale, der har modtaget en meddelelse, der skal forkyndes, skal returnere en (frankeret) svarkuvert til retten, når meddelelsen er overbragt den person, meddelelsen angår. Forkyndelse skal herefter anses for sket den dag, ledelsen eller personalet anfører at have overbragt meddelelsen, hvilket svarer til systematikken ved brevforkyndelse, jf. retsplejelovens § 156.

Arbejdsgruppen har endvidere foreslået, at *forkyndelse på arbejdsplads* også på bekendtgørelsesniveau sidestilles med forkyndelse på bopælen. Arbejdsgruppens forslag er indarbejdet i udkast til en ny bekendtgørelse om forkyndelse. Arbejdsgruppen har bemærket, at det er en forudsætning for at kunne foretage forkyndelse på arbejdspladsen, at myndigheden har adgang til oplysninger om pågældendes arbejdsgiver. Retterne og politiet har allerede på nuværende tidspunkt mulighed for at få adgang til SKAT's oplysninger om, hvilken arbejdsgiver der indeholder A-skat for lønmodtageren. Efter arbejdsgruppens opfattelse må det anses for hensigtsmæssigt, at stævningsemændene får adgang til disse oplysninger fra retten, hvis det er relevant i den konkrete sag.

Retsplejerådet konstaterer, at arbejdspladsforkyndelse allerede efter de gældende regler i retsplejeloven er sidestillet med forkyndelse på bopæl mv. og er enig med arbejdsgruppen i, at der kan være en effektiviseringsmæssig gevinst i, at forkyndelse på arbejdsplads også på bekendtgørelsesniveau sidestilles med forkyndelse på bopæl mv. Retsplejerådet bemærker imidlertid samtidig, at arbejdspladsforkyndelse kan være en af de mere indgribende forkyndelsesformer. Der kunne derfor være anledning til at overveje, om det skal være afgørende, hvad der forkyndes og for hvem, og om der er realistiske alternativer til arbejdspladsforkyndelse i forhold til den pågældende. Det vil således efter rådets opfattelse eksempelvis i almindelighed være uproblematisk, hvis der sker arbejdspladsforkyndelse over for et vidne.

Retsplejerådet finder i øvrigt anledning til at bemærke, at forkyndelse på arbejdsplads – navnlig ved postforkyndelse og stævningsmandsforkyndelse – må antages at blive mindre relevant i takt med, at særligt den digitale forkyndelse vinder indpas.

4.7. Forkyndelse for juridiske personer (lovudkastets § 1, nr. 4 og 8, 9 og 11)

Lovudkastets § 1, nr. 4, (retsplejelovens § 155, stk. 2) og § 1, nr. 8, (retsplejelovens § 157 a) indeholder arbejdsgruppens forslag til regler om forkyndelse for juridiske personer. Arbejdsgruppen har fundet, at retsplejeloven for fuldstændighedens skyld bør indeholde regler om, hvilke forkyndelsesformer der kan anvendes i forhold til juridiske personer, hvem der kan modtage forkyndelse på den juridiske persons vegne, og hvor forkyndelse kan finde sted. Arbejdsgruppen har i sine forslag hertil i vidt omfang tilsigtet en lovfæstelse af den gældende retstilstand.

I det følgende lægges hovedvægten på de ændringer i forhold til gældende ret, som arbejdsgruppen foreslår lægger op til.

Efter *lovudkastets § 1, nr. 4*, (retsplejelovens § 155, stk. 2) kan forkyndelse over for juridiske personer ske ved brevforkyndelse, digital forkyndelse, forenklet digital forkyndelse, postforkyndelse og stævningsmandsforkyndelse. Arbejdsgruppen har ikke fundet, at telefonforkyndelse skal kunne anvendes over for juridiske personer. Arbejdsgruppen har lagt vægt på, at der – navnlig for så vidt angår større virksomheder – vil være risiko for, at det, der er oplyst i forbindelse med telefonforkyndelsen, ikke videregives korrekt til rette vedkommende i virksomheden, og at den, der modtager telefonforkyndelsen, ikke er den samme som den, der modtager post i virksomheden.

De nærmere regler om forkyndelse for juridiske personer findes i *lovudkastets § 1, nr. 8* (retsplejelovens § 157 a). Efter *forslaget til § 157 a, stk. 1, 1. pkt.*, kan brevforkyndelse, digital forkyndelse og forenklet digital forkyndelse for juridiske personer ske for et direktionsmedlem, et bestyrelsesmedlem eller en anden, som har ansvar for den juridiske persons anliggender, på den juridiske persons postadresse eller digitale adresse.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at udtrykket ”en anden, som har ansvar for den juridiske persons anliggender” f.eks. omfatter en prokurist, en interessent, en komplementar, et medlem af et tilsynsråd efter selskabslovens § 111 i de tilfælde, hvor tilsynsrådet kan repræsentere selskabet efter lovens § 135, stk. 2, og ved dødsboer, der skiftes privat, den person, til hvem henvendelser vedrørende boet kan finde sted, jf. dødsbo-skiftelovens § 25, stk. 6.

Forkyndelse kan endvidere ske for den juridiske persons ansatte på den juridiske persons postadresse eller digitale adresse, jf. *forslaget til § 157 a, stk. 1, 2. pkt.* Det fremgår af bemærkningerne, at baggrunden for, at forslaget ikke indeholder et krav om, at de ansatte skal være 18 år, er, at der ved brevforkyndelse, digital forkyndelse og forenklet digital forkyndelse ikke er mulighed for at kontrollere, om den, over for hvem der foretages forkyndelse, er over 18 år.

Arbejdsgruppen har med sit *forslag til § 157 a, stk. 2*, – bortset fra forslaget til § 157 a, stk. 2, nr. 2 – tilsigtet at lovfæste gældende praksis om postforkyndelse og stævningsmandsforkyndelse for juridiske personer, herun-

der om, at forkyndelse for ansatte er sidestillet med forkyndelse for et direktionsmedlem, et bestyrelsesmedlem eller en anden, som har ansvar for den juridiske persons anliggender.

I bemærkningerne til § 157 a, stk. 2, har arbejdsgruppen forudsat, at der ved forkyndelse for ansatte, er tale om ansatte, der beskæftiger sig med sagsbehandling mv. (typisk en receptionist) på stedet i modsætning til f.eks. personale, der beskæftiger sig med vedligeholdelse mv. af de fysiske rammer.

Forslaget til § 157 a, stk. 2, nr. 2, angår den situation, hvor et direktionsmedlem, et bestyrelsesmedlem eller en anden, som har ansvar for den juridiske persons anliggender, ikke træffes på bopælen. I den situation kan forkyndelse endvidere ske dér for personer over 18 år, der hører til husstanden.

Retsplejerådet har ikke bemærkninger til arbejdsgruppens forslag, men rådet finder det hensigtsmæssigt, at det tydeliggøres, at forkyndelse over for juridiske personer i praksis som hovedregel bør søges gennemført på den juridiske persons adresse over for den juridiske persons ansatte.

Arbejdsgruppen har i øvrigt i *lovudkastets § 1, nr. 9 og 11*, foreslået konsekvensrettelser som følge af forslagene i *lovudkastets § 1, nr. 8*.

Retsplejerådet bemærker, at der i *lovudkastets § 1, nr. 9*, skal henvises til retsplejelovens § 155, stk. 1, nr. 4 og 5, (postforkyndelse og stævningmandsforkyndelse), jf. de foreslåede ændringer til § 155 i *lovudkastets § 1, nr. 4*.

4.8. Udpegning af en person til at modtage en forkyndelse (lovudkastets § 1, nr. 10)

Arbejdsgruppen har foreslået at udvide retsplejelovens § 160 således, at adgangen til at udpege en person, over for hvem forkyndelse kan ske, ikke alene gælder for parter i borgerlige sager, men også for tiltalte og sigtede i straffesager og for vidner i borgerlige sager og straffesager. Arbejdsgruppen har endvidere foreslået, at der stilles krav om, at personen udpeges ved skriftlig fuldmagt, og at den udpegede person er myndig.

Retsplejerådet kan tilslutte sig arbejdsgruppens forslag. *Retsplejerådet* skal dog foreslå, at samtykke gives på en særlig blanket, der også indeholder

oplysning om betydningen af, at en meddelelse anses for forkyndt, herunder at der ved udeblivelse kan blive spørgsmål om anholdelse eller udeblivelsesdom. Der må endvidere efter rådets opfattelse skabes sikkerhed for, at den person, der udpeges, er indforstået hermed.

I forbindelse med Retsplejerådets arbejde har Rigsadvokatens repræsentant i rådet stillet forslag om, at der indføres hjemmel til, at sigtede i straffesager også kan udpege den forsvarer, der senere måtte blive beskikket i sagen. Dette vil være hensigtsmæssigt i forhold til udlændinge, navnlig i færdselssager, hvor der i praksis på stedet søges opnået samtykke til, at sagen kan behandles uden den pågældendes tilstedeværelse, ligesom der samtidig søges foretaget forkyndelse af anklageskriftet. Der skal imidlertid fortsat ske forkyndelse af indkaldelse til hovedforhandling mv., medmindre der er givet afkald herpå, jf. retsplejelovens § 855, stk. 3, nr. 3, ligesom udskrift af dommen skal forkyndes, hvis sagen i medfør af § 855, stk. 3, nr. 1-5, er fremmet i tiltaltes fravær, jf. retsplejelovens § 219 a, stk. 5. Som begrundelse for forslaget er særligt nævnt, at der først på et senere tidspunkt beskikkes en forsvarer for den pågældende, og at det derfor kan være hensigtsmæssigt at udvide arbejdsgruppens forslag om udpegning med, at tiltalte i straffesager endvidere skriftligt kan give samtykke til, at forkyndelse kan ske over for den forsvarer, der (på et senere tidspunkt) måtte blive beskikket.

Retsplejerådet har for så vidt sympati for forslaget, der vil kunne bidrage til at løse nogle ikke mindst praktiske problemer. Rådet finder imidlertid anledning til at understrege, at en gennemførelse af forslaget vil kunne give anledning til nærmere overvejelser af de opgaver, der bør påhvile en beskikket forsvarer. Rådet skal derfor anbefale, at eventuelle videre overvejelser om gennemførelse af forslaget sker efter nærmere drøftelse med Landsforeningen af Forsvarsadvokater.

Retsplejerådet skal i øvrigt i tilknytning til spørgsmålet om forkyndelse for udlændinge bemærke, at der i overensstemmelse med reglerne i EU-retshjælpskonventionen og Europarådets retshjælpskonvention er adgang til, at myndigheder i en medlemsstat kan sende judicielle afgørelser mv. direkte til personer, der opholder sig i en anden medlemsstat.

4.9. Udmeldelse af syns- og skøns mænd (lovudkastets § 1, nr. 13)

I *lovudkastets § 1, nr. 13*, (retsplejelovens § 203, stk. 1) har arbejdsgruppen foreslået at ophæve kravet om, at et udmeldelsesdekret skal forkyndes for de udmeldte, da de pågældende i praksis alene modtager en meddelelse om udmeldelsen.

Retsplejerådet kan tilslutte sig arbejdsgruppens forslag.

4.10. Anklageskrifter (lovudkastets § 1, nr. 14 og 15)

I *lovudkastets § 1, nr. 14*, har arbejdsgruppen foreslået, at retsplejelovens § 835 ændres i overensstemmelse med praksis. I forslaget til § 835, stk. 2, er det således fastsat, at anklagemyndigheden sender kopi af anklageskriftet til tiltalte eller forkynder det for den pågældende straks efter indledning af sagen, dog således at anklagemyndigheden senest samtidig med forkyndelse af indkaldelse skal forkynde kopi af anklageskriftet for den pågældende.

Arbejdsgruppen har endvidere foreslået, at det i § 835, stk. 3, præciseres, at anklagemyndighedens eller rettens fremsendelse af kopi af anklageskriftet til forsvareren skal ske straks efter indledning af sagen, eller – hvis der ikke er beskikket en forsvarer for tiltalte, når sagen indledes – så snart forsvareren er beskikket.

Retsplejerådet kan tilslutte sig arbejdsgruppens forslag.

I *lovudkastets § 1, nr. 15*, har arbejdsgruppen foreslået et nyt stk. 5 i retsplejelovens § 896 med henblik på at præcisere, at tilsigelsen i bødesager, hvor der er fremsat erstatningskrav, skal forkyndes for tiltalte. Det gælder, uanset om kravet er opgjort. Derved sikres det, at forurettede kan få dom for sit erstatningskrav i forbindelse med bødesagen.

Retsplejerådet bemærker hertil, at rådet i betænkning nr. 1522/2010 om reform af den civile retspleje VI (Behandling af forurettedes civile krav under straffesager (Adhæsionsprocessen)) har foreslået, at civile krav (erstatningskrav) skal indbringes for retten ved anvendelse af en særlig blanket, hvor den forurettede bl.a. skal give oplysning om kravets størrelse og grundlag, jf. betænkning nr. 1522/2010, side 133. Af hensyn til det civile kravs behandling og med henblik på at sikre tiltaltes adgang til kontradiktion har rådet i betænkningen også foreslået, at anklagemyndigheden så vidt muligt skal forkynde blanketten og de tilknyttede dokumenter for tiltalte sammen med anklageskriftet eller andre dokumenter vedrørende

strafspørgsmålet, som ifølge retsplejeloven skal forkyndes for tiltalte. Det bør dog ikke være udelukket for den forurettede at fremsætte sit krav over for anklagemyndigheden efter, at anklageskriftet er forkyndt for tiltalte. I så fald må anklagemyndigheden sende kopi af blanketten og dokumenterne til retten, tiltalte og forsvareren. Endvidere bør forurettede fortsat have mulighed for at fremsætte sit krav i forbindelse med hovedforhandlingen eller retsmødet i en tilståelsessag, hvor anklagemyndigheden i så fald må indbringe kravet for retten i retsmødet. I alle tilfælde vil det være en forudsætning for rettens påkendelse af kravet, at såvel retten som tiltalte har haft et tilstrækkeligt grundlag for at tage stilling til kravet. I tilfælde af tiltaltes udeblivelse vil kravet kun kunne påkendes, hvis blanketten og dokumenterne er blevet forkyndt for tiltalte. Der henvises til overvejelserne i betænkning nr. 1522/2010, side 134 f.

5. Retsplejerådets øvrige bemærkninger til udkast til bekendtgørelse

Arbejdsgruppen har overordnet foreslået, at de gældende tre bekendtgørelser, der indeholder regler om forkyndelse, ophæves og erstattes af én bekendtgørelse. Udkastet til denne afviger materielt på en række punkter fra de gældende bekendtgørelser. Blandt de væsentligste forslag til ændringer kan anføres:

Arbejdsgruppen har foreslået, at der gives de godkendte, private klager eller ankenævn mulighed for at iværksætte postforkyndelse uden rettens medvirken, jf. § 3, stk. 1, i udkastet.

Arbejdsgruppen har endvidere foreslået, at private ikke skal have adgang til at sende en anmodning om forkyndelse direkte til stævningsmanden.

I udkastets § 23 er foreslået en række ændringer til, i hvilket omfang politiet skal foretage eller medvirke ved forkyndelser. Det foreslås bl.a., at politiet alene skal yde bistand i eksterne forkyndelsessager, hvis forkyndelse ikke har kunnet foretages, og fortsatte forkyndelsesbestræbelser må antages at ville være forgæves. Politiet skal da samtidig have oplysning om, på hvilken måde den fremsendende myndighed har forsøgt at foretage forkyndelse. Det er samtidig foreslået, at politiet skal tilbagesende sådanne sager efter tre måneder, hvis der ikke er sket forkyndelse. Fristen kan efter nærmere aftale dog udskydes.

Retsplejerådet har ikke bemærkninger til arbejdsgruppens forslag.

6. Retsplejerådets bemærkninger om forkyndelse i Statstidende

Arbejdsgruppen har overvejet ordningen med forkyndelse i Statstidende efter retsplejelovens § 159 og har fundet det nødvendigt at opretholde muligheden for denne forkyndelsesform, jf. overvejelserne i betænkningen, side 95.

Retsplejerådet kan tilslutte sig arbejdsgruppens anbefaling om at opretholde den nuværende ordning om forkyndelse i Statstidende. Retsplejerådet bemærker, at EU-Domstolen har vurderet spørgsmålet om offentlig forkyndelse i borgerlige sager, og at den danske ordning på dette område må anses for at være i overensstemmelse med EU-retten, jf. herved EU-Domstolens dom af 15. marts 2012 i sag C-292/10. Domstolen anførte, at EU-retten skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for afsigelsen af en udeblivelsesdom over en sagsøgt, som på grund af den omstændighed, at det ikke har været muligt at finde ham, har fået forkyndt stævningen ved offentlig forkyndelse i henhold til national ret. EU-Domstolen anførte samtidig, at dette forudsætter, at den ret, som sagen er indbragt for, forud herfor har sikret sig, at alle fornødne undersøgelser, som kræves i henhold til principperne om omhu og god tro, er blevet foretaget med henblik på at finde sagsøgte. EU-Domstolen bemærkede i øvrigt i sine præmisser til dommen, at det fremgår af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols retspraksis, at retten til en retfærdig rettergang, som er sikret ved artikel 6, stk. 1, i den europæiske menneskerettighedskonvention, ikke er til hinder for en indstævning via opslag, forudsat at de berørtes rettigheder beskyttes behørigt.

Retsplejerådet bemærker herudover, at Vestre Landsret den 24. april 2012 har afsagt en kendelse (V.L.S-1783-11) om forkyndelse i Statstidende i straffesager. Landsretten fandt, at anklagemyndigheden ikke er afskåret fra at foretage forkyndelse i Statstidende. Landsretten udtalte herefter bl.a., at fremgangsmåden med forkyndelse i Statstidende i straffesager alene bør anvendes i ganske særlige situationer, herunder når mulighederne for forkyndelse på sædvanlig vis må anses for udtømte, og når der ikke er udsigt til, at der indenfor rimelig tid kan ske en sådan forkyndelse. Hensynet til de tiltalte taler således for, at anklagemyndigheden, så længe det skønnes forsvarligt, tilstræber at forkynde ankemeddelelsen på anden vis. Det bemærkes, at Vestre Landsrets kendelse er kærret til Højesteret.